

VOKIETIJOS L. B. VALDYBOS

INFORMACIJOS

Informationsblatt der Litauischen Volksgemeinschaft in der Bundesrepublik Deutschland, e.V.

684 Lampertheim - Hüttenfeld

Romuva

Telefon (06256) 322

Bankkonto Nr. 58 / 17978 Deutsche Bank Weinheim / Bergstr.

Šis leidinys leidžiamas rankraščio teisėmis. Pasi-
naudojant jo žiniomis, malo-
niai prašoma nurodyti šaltinį.

Nr. 7/8 (388/389) 1980 lapkričio 23

VOKIETIJOS LB DARBUOTOJŲ SUVAŽIAVIMAS

Šiomet vyko spalio 17-19 Romuvoje, Hüttenfelde. Dalyviai pradėjo rinktis spalio 17 popiet. Pirmieji pasirodė svečiai iš tolimesnių apylinkių - Pinnebergo, Burgsteinfurto, Dortmundo ir k. Prie vakariėnės jau sėdo apie 10 darbuotojų, o į susipažinimą ir vakaronę Kurpfalzo viešbuty atsilankė per 20 asmenų.

Spalio 18 rytą susirinko apie 30, o vėliau atvyko dar daugiau. 9 val. suvažiavimą atidarė Vokietijos LB Valdybos pirmininkas A. Šmitas. Sveikinimo žodį tarė Vasario 16 gimnazijos direktorius J. Kavaliūnas. Jis kreipėsi į susirinkusius, kaip į lietuviškosios išelvijos Vokietijoje aktyvą, prašydamas pasvarstyti, kaip galima būtų padėti šiai mokyklai, nes ji tos pagalbos verta ir labai reikalinga. Pranešė, kad ateinančiais metais bus švenčiama gimnazijos 30 metų sukaktis.

LABDAROS draugijos vardu sveikino jos pirmininkas J. Glemža. Jis dėkojo Vokietijos LB Valdybai už Sodo šventės rugpjūčio mėn. suruošimą ir jos pelno per 3.500,--DM paskyrimą "Labdarai". Painformavo apie draugijos dirbamą šalpos darbą, ypač remiant Lenkijoje mokslus einanti lietuvių jaunimą.

Vokietijos LB Valdybos darbo barus apžvelgė jos pirmininkas A. Šmitas. Jau kelinti metai narių skaičius laikosi gan pastovus - apie 1.000: vieni miršta, įstoja nauji. Paskutiniu metu naujais nariais pasipildė ypač Muncheno ir Romuvos apylinkės. Iš viso veikia 30 apylinkių. Iš gautų atsakymų į šio suvažiavimo proga išsiuntinėtus anketas iš 19 apylinkių išaiškėjo, kad tik 11 jų turi teisėtas vadovybes. 8-ių apylinkių vadovybės nėra atnaujinusios statute numatyto vienerių metų mandato. Veikia tik viena lituanistinė mokyklėlė Munchene ir stengiamasi atidaryti dar viena Memmingene. Vaikų ir jaunimo turime pakankamai: apytikriais skaičiais 19-oje apylinkių yra 63 vaikai iki 16 metų ir 118 jaunuolių nuo 16 iki 30 metų.

15 apylinkių surūpšia įvairius minėjimus ir kitokius renginius. Sustingusi veikla Rūdrhein-Westfalijoje, vos vegetuoja Kaiserslauterno ir dar viena kita apylinkė.

Šių metų Vokietijos LB Valdybą sudaro A. Šmitas, Eug. Lucienė, A. Lipšys, inž. J. Sabas ir mokyt. V. Bartusevičius. Valdybos nariai pasiskirstę darbais.

Kartu su latviais ir estais surengtas Lietuvos okupacijos 40-ųjų metinių minėjimas, vaikų vasaros stovykla ir Sodo šventė Romuvoje, Europos kraštų LB ir Jaunimo sąjungos vadovų suvažiavimas Innsbrücke ir šis suvažiavimas vėl Romuvoje. Dar šiomet tikimasi įsteigti Lietuvių

- 2 -

kultūros institutą. Veikia disidentų (rezistentų) fondas.

Glaudžiai su Vokietijos LB bendrabarbiauja 8 Lietuvių moterų klubai su savo vadovybe, Lietuvių kultūros draugija, Pabaltiečių krikščionių studentų sąjunga, Lietuvių jaunimo sąjunga, "Labdara".

Išskirtinai suminėtiną Vasario 16 gimnazija. Šiais metais pasikeitė jos vadovybė: naujas direktorius, įvestas vicedirektorės etatas, gauta keletas naujų kvalifikuotų mokytojų. Trūksta tik mokinių, kurių skaičius tesiekia 60, ir lėšų. Šiuo metu gimnazija turi 100.000,--DM skolų. Vokiečiai nenori savo paramos didinti, kadangi lietuvių įnašas nesudaro nei 1/3 visų išlaidų sumos. Dar šiemet reikia surinkti bent 80.000,--DM. Dėl to išsiuntinėtas atsišaukimas laikraščiams ir organizacijoms. Į Vokietijos lietuvius šiomis dienomis taip pat bus kreipiamasi su aukų prašymu.

Reikia galvoti apie Vokietijos LB veiklos pagyvinimą. Bet kaip? Gal reiktų mažinti apylinkes iki šeimyninių ratelių? O gal jas jungti apygardomis? Reikalinga centrinė ne tik LB narių, bet visų Vokietijos lietuvių kartoteka. Ji padėtų verbuoti mokinius į gimnaziją, įtraukti jaunimą ir mišrias šeimas į Jaunimo sąjungą, rengti vasaros vaikų stovyklas ir t.t. Prie artimųjų Vokietijos LB Valdybos uždavinių priklauso ir kultūros darbuotojų apjungimas, suorganizavimas tautinių šokių grupių bei chorų, lituanistinių mokyklų. Pūrentini ir politinės veiklos dirvonai.

Po A.Šmito pranešimo darbuotojai pasidalino į tris grupes. Didžiausią grupę sudarė organizacinių reikalų svarstytojai. Jie savo vadovu išsirinko J.Barasą. Kultūrinės veiklos būreliui vadovavo Alina Grinienė. Mažiausias dėmesys parodytas politiniams reikalams. Per porą valandų visi būreliai paruošė savo tezes ir pateikė jas visumos posėdžiui svarstyti ir priimti. Posėdžio pirmininku išrinktas Alg.Palavinskas, sekretoriauti pakviestas J.Lukošius.

Kultūrinės veiklos būrelio vadovė A.Grinienė pranešė, kad jos grupės nariai svarstybu metu rado reikalinga: kad prie Vokietijos LB Valdybos būtų įgaliotinis švietimo reikalams, kuris apylinkėse organizuotų lituanistines mokyklas bei vaikų darželius, chorus, tautinių šokių būrelius. Pirmoje eilėje atgaivintinas choras Vasario 16 gimnazijoje. Išleistinas dainorėlis su gaidomis ir kasėtėmis. Surastini nuolatiniai vaikų stovyklų vadovai. Organizuoti jaunų šeimų su vaikais suvažiavimai. Steigtinas lietuvių kultūros institutas. Gerintina apylinkių kultūrinių renginių kokybė. Ruoština daugiau reprezentacinių renginių svečimtaučiams.

Visi siūlymai susirinkime persvarstyti ir priimti. Diskutuojuant daugiausia galvota, kaip techniškai juos įgyvendinti.

Sugestijas organizaciniais reikalais pateikė J.Barasas. Jos lieté daugiausia siūlymus Tarybai, būtent - Tarybos kadenciją palikti trijų metų, bet iki to pat laiko prailginti Krašto valdybos ir apylinkių vadovybių kadencijas.

Gyvesnis nuomonių pasikeitimas įvyko svarstant solidarumo įnašų išrinkimą. Tai parodė, kaip jautrus ir svarbus šis klausimas yra ne tik finansiniu, bet ir tautiniu bei bendruomeniniu požiūriu. Sutarta paraginti apylinkių vadovybes stengtis kuo daugiau surinkti solidarumo įnašų (žr. statuto 21 str. f), netaikant pačių griežčiausių priemonių (žr. statuto 9 ir 65 str.str.).

Politinės veiklos svarbą ir galimybes aptarė J.Lukošius. Priimta rezoliucija: "Vokietijos LB darbuotojų suvažiavimas Hüttenfelde prašo Helsinkio susitarimų vykdymą svarstančią konferenciją Madride atkreipti ypatingą dėmesį į žmogaus teisių apsaugą sovietų okupuotose Pabaltijo šalyse ir į savo darbotvarkę įrašyti laisvo apsisprendimo teises suteikimą lietuviams, latviams bei estams ir okupacijos baigimą jų kraštuose".

Vokietijos LB Valdybos pirmininkas A.Šmitas padėkojo A.Palavinskui už gerą vadovavimą posėdžiui ir dar kartą atkreipė susirinkusiųjų dėmesį į sunkią gimnazijos padėtį, prašydamas jai padėti tiek telkiant aukas, tiek ir kitokiais būdais. Juk ji tarnauja ne tik mokiniams, bet ir kitiems lietuviams.

Suvažiavimo darbo programa baigta tautos himnu.

Po vakarienės pasirodė Vasario 16 gimnazijos tautinių šokių grupė, vadovaujama mokyt. Joanos Vaičiulaitytės, pašokdama šešetą šokių. Šiai grupei priklauso per 20 šokėjų, t.y. daugiau negu 1/3 mokinių.

Vėliau draugiškai pasišnekučiuota ir padainuota prie šampano bei vyno taurelės. Arčiau gyveną darbuotojai apie vidurnaktį išvažinėjo namo. Toliau gyvenantieji pernakojo gimnazijoje ir iškeliaavo tik rytojaus dieną. Dalis jų dar spėjo į mokinių pamaldas ir savo gražiu giedojimu suteikė joms daugiau šventadieniškumo. Giesmes vargonais palydėjo mokyt. Dalia Grybinaitė. Pirmą kartą pabandyta lietuviškai giedoti giesmė, kuri bus giedama š.m. lapkričio 17 sutinkant popiežių Mainze.

--- oOo ---

M a i n z

Š.m. birželio 15 tėv. Alf. Bernatonis 39-jų masinių lietuvių trėmimų metinių proga atnašavo šv. mišias ir pasakė ta tema pamokslą. Po pamaldų įvyko visuotinis VLB Mainzo apylinkės narių susirinkimas. Jam pirmininkavo apylinkės pirmininkas V. Vilkutaitis, protokolą rašė A. Miškelevičius. Perskaitytas kontrolės komisijos aktas, skelbiantis, kad nuo 1979 vasario 18 iki 1980 birželio 14 turėta 916,30 DM pajamų ir 800,30 DM išlaidų. Kasoje - 116,--DM. Atskaitomybė tvarkinga. Nutarta Vasario 16 gimnazijos tautinių šokių grupės kelionei į tautinių šokių šventę Čikagoje iš apylinkės kasos paaukoti 50,--DM. Atskiri nariai čia pat suaukojo dar 120,--DM.

Apylinkės vadovai (pirmininkas V. Vilkutaitis ir sekretorius A. Miškelevičius) ir kontrolieriai (V. Sivonis ir J. Lasys) perrinkti sekančiai kadencijai. Pirmininkas ragino narius susimokėti solidarumo įnašus kiekvienų metų pradžioje, kaip reikalauja LB statutas (žr. §11).

B r e m e n

Šios vietovės lietuviai su savo svečiais tautos šventę atšventė rugsėjo 13 Zum Kuhhirten svetainėje. Renginių atidarė ir paskaitė dieną tema skaitė VLB Bremeno apylinkės pirmininkas Bronius Škruodys. Sveikindami šventės proga gausių minčių pateikė kun. dek. V. Šarka, Kasp. Dikšaitis ir Aleks. Požėla. Tylos minute pagerbti lietuviai, žuvusieji kovodami už mūsų tautos laisvę.

Šv. mišias su vokiečių kunigu aukojė kun. V. Šarka. Pramoginėje dalyje buvo deklamacijų, dainų ir šokių.

S t u t t g a r t

Švabų sostinėje tautos šventės minėjimas pradėtas pamaldomis. Šv. mišias aukojė ir pamoksle šios šventės religinę prasmę aptarė kun. Kaz. Senkus. Salėje paskaitą apie Vytautą Didįjį skaitė M. Landienė. Apie lietuvius JAV-bėse papasakojo S. Landys. Prisiminta, kad rugsėjis yra lietuvių bendruomenės mėnuo.

Po programos maloniai pasišnekučiuota, girkšnojant kavutę su pyragais.

M e m m i n g e n

Memmingeniškiai kasmet suruošia didelių renginių. Jei š.m. rugsėjo 27-tos minėjimo negalima priskirti prie didžiųjų, tai jis buvo turiningas ir jaukus. Tautinėmis emblemomis išpuoštoje salėje susirinko apie pus-

šimtis tautiečių. Sugiedojus tautos himną, iškilnę pradėjo LB apylinkės pirmininkas K. R a d z e v i č i u s . Vokietijos LB Valdybos reikalų vedėjas J. L u k o š i u s savo žody priminė, kad šiandien čia kiek pavėluotai švenčiama mūsų tautos šventė (rugsėjo 8), užtat paankstintai minimos Vytauto Didž. mirties 550-sios metinės (spalio 27) ir 62-sis mūsų kariuomenės gimtadienis (lapkričio 23). Iš tikro tautos šventė ankštai susijusi su Vytautu Didž. Ji įvesta 1930, iškilmingai minint jo 500 metų jubiliejų. Pasirinkta Vytauto Didž. ne mirties, bet vainikavimo dieną - rugsėjo 8-ji, kuri kartu yra ir Marijos gimimo šventė. Rugsėjo 8-ios parinkimas buvo labai vykęs, ypač šiems laikams. Sovietų valdžia Lietuvoje draudžia minėti nekomunistines tautines ir valstybines šventes. Jie dar nedrįsta imtis griežtesnių priemonių prieš tuos, kurie švenčia religines šventes. Kadangi rugsėjo 8 yra ir religinė šventė, tai žmonės tėvynėje kartu su ja švenčia ir savo tautos šventę.

Nepažįstantiems nepriklausomos Lietuvos atrodo keista, kad mūsų iš-eivija vis dar neužmiršta savo buvusių ginkluotųjų pajėgų. Čia prelegentas pastebėjo, kad žodis ginklas yra kilęs iš veiksmazodžio gintis. Iš tikrųjų nepriklausomos Lietuvos kariuomenė naudojo ginklą tik gynimuisi. Jos kariai netrypė svėtimų žemių, nežudė nekaltų žmonių. Jie gynė savo žemę ir namus. Dėl to ir buvo taip mylimi. Todėl ir iš-eivija po daugelio metų vis nesiliaują savo kariuomenę pagarbiai minėjusi.

Vasario 16 gimnazijos direktorius J. K a v a l i ū n a s pastebėjo, kad Vytauto Didž. laikais Lietuva buvo didžiausia Europos politinė galybė. Neteke politinės galybės, lietuviai visais laikais paliko galingi savo dvasia. Kitataučiai yra pastebėję mūsų žmonių dvasinį tvirtumą besipriešinant okupacijai ir ateizmui.

Dideliu atkaklumu lietuviškoji iš-eivija grumiasi su nutautėjimu. Prof. K. Pakštas teigė, jog lietuviškos mokyklos iš-eivijoje amžius neilgesnis 10 metų. Jos gyvuoja jau 25 metus ir dar vis nežada uždaryti savo durų. Vasario 16 gimnazija švenčia 30 metų sukaktį. Prelegentas paaiškino, kodėl šiai mokyklai parinktas Vasario 16 vardas, dėkojo memmingeniškiams už paramą jai ir ragino įsteigti lituanistinę mokyklą. Bet tikroji lietuviybės tvirtovė yra šeima. Skatino šeimas ugdyti savo atžalyną lietuviška dvasia ir pasitikėti savo tauta.

Prel.dr. P. C e l i e š i u s , iš JAV-bių besilankęs Vokietijoje, pasakojė apie Kalifornijos lietuvių kultūrinį ir ūkinį gyvenimą. Iš visų pokario ateivių lietuviai dėka savo darbštumo ir apsukrumo greičiausiai prasigyveno ir įgijo gerą vardą. Kalifornijoje yra šimtai mūsų tautiečių, turinčių milijoninės vertės turtus, daugiausia namus. Bet tarp tų milijonierių yra ir nemaža gobšių šykštuolių.

Gan gyvas kultūrinis gyvenimas. Kalifornijoje gyvena daug liet. kultūrininkų bei menininkų. Gražiai veikia jaunimo organizacijos - Liet. jaunimo sąjunga, skautai, ateitininkai. Yra lietuviška mokykla. Los Angeles mieste yra 3 lietuvių salės ir jų nepakanka dažniems renginiams.

Prel. Celiešius pasakojė užsukęs į Vokietiją, grįždamas iš Vilniaus, kur matėsis su Nijole Sadūnaite. Ji atrodo gerai, labai veikli ir drąsi. Dažnai kviečiama į sovietinį saugumą, kur nuvykusi, užuot išklausiusi saugumiečių kaltinimų, pati juos kaltina.

Po prelegentų pranešimų kun. Aug. Rubikas pakvietė visus į rytojaus pamaldas Šv. Ulricho namų koplyčioje, o nuolatinė svečių vaišintoja Eug. Januškienė - skanios vakarienės. Veikė gėrimų baras. Beužkandžiaujant ir begėrkšnojant pradėjo veikti ir loterija, kurios pelnas paskirtas lietuvių politinių kalinių šeimoms remti. Visi bilietai išpirkti. Vėliau buvo progos ir pasiškoti.

Pagirtina memmingeniškių kultūringa tradicija - susilaikyti nuo gėrimo

ir nuo užkandžiavimo programos metu.

Sekmadienį (rugsėjo 28) jaukioje Šv.Ulricho namų koplyčioje šv.mišias aukojo ir pamokslą pasakė prel.dr.P.Celiešius. Pamokslininkas kalbėjo apie krikščionišką meilę, skatinančią tikinčiųjų veiklumą. Pirmieji krikščionys buvo apsijungę glaudžiais meilės ryšiais. Prieš II Vatikano susirinkimą JAV-bių katalikų religinis gyvenimas buvo sustabarėjęs, o po II susirinkimo pagyvėjo.

Prel.Celiešiui lankantis Vilniuje, šv.mišias aukojo jubiliasat vysk. Steponavičius. Mažos mergytės barstė gėles, pamaldose dalyvavo daug žmonių. Atvykti jam iš tremties į Vilnių sovietų pareigūnai nedrįso trukdyti dėl to, kad užsienio lietuviai ir kiti tikintieji nuolat kelia balsą prieš ganytojo laisvės varžymą. Šios šventės proga kvietė ryžtis vienas kitam padėti, ypač savo tautiečiams tėvynėje.

Pamaldos pasižymėjo iškilmingumu ir gražiu giedojimu. Vargoninkavo lietuviškas melodijas gerai grojanti nuolatinė Šv.Ulricho koplyčios vargoninkė Kraus.

H a g e n

Dar vėliau t a u t o s š v e n t ė s minėjimą (spalio 11) surengė LB įgaliotinis Nordrhein-Westfalijai Jer.Gulbinas su vietos LB Valdyba. Iškilmingas šv.mišias parapijos bažnyčioje aukojo vysk.A.L. Deksnyš su tėvu dr.Konst.Gulbinu, kun.dr.Alf.Savicku ir kun.dek.V. Šarka, pasakė pamokslą ir suteikė Sutvirtinimo sakramentą dviem berniukam. Buvo giedamos lietuviškos giesmės, kurias vargonais palydėjo prof.dr.V.M.Vasyliūnas.

Gražiai išpuoštoje parapijos salėje minėjimą pradėjo LB apylinkės pirmininkas L.Vilčinskas. Sveikinimo žody vysk.Deksnyš nukėlė susirinkusius į už savo išlikimą lietuviška ir krikščioniška tauta kovojanti kraštą. Mūsų tautiečių ryžtu ir drąsa stebisi ir kitataučiai.

Paskaitą skaitė mokyt.V.Bartusevičius. Jis kalbėjo vokiškai ir lietuviškai apie Lietuvos praeitį bei istorijos bėgyje išryškėjusią laisvės ir tėvynės meilę. Nepriklausomybės laikotarpy pasireiškusio kultūrinio ir ūkinio kūrybingumo nepajėgė nuslopinti nei ilgi okupacijos metai. Sovietų Sąjungoje Lietuva šiandien daugely sričių yra viena pirmaujančių respublikų.

Vokietijos LB Valdybos pirmininkas A.Šmitas, glaustai apžvelgęs šio krašto lietuvių problemas, ragino tėvus siųsti savo atžalyną į Vasario 16 gimnaziją. Paskutinis kalbėjo kun.Šarka, pateikdamas iki šiol spaudoje dar neužtikytą duomenų apie Šv.Tėvo Jono Pauliaus II lietuviškumą. Uždaromąjį žodį tarė įgaliotinis Jer.Gulbinas. Sugiedotas tautos himnas.

Vertingą meninę programą atliko mūsų jaunieji menininkai: fleitinininkas P.Odinis ir solistė Violeta Hermanaitė, pianinu palydimi prof.dr. V.M.Vasyliūno. Vien tokios programos išgirsti apsimoka lankyti lietuviškus renginius. Deja, dalis publikos neparodė jai reikiamo dėmesio. Šokiams per naktį grojo populiariusis Petrikaitis.

B a d Z w i s c h e n a h n

Š.m. rugsėjo 10 LB apylinkės valdyba taip pasiskirstė pareigomis: pirmininkas Povilas Kazirskis, išdininkas Saliamonas Mockevičius, sekretorius ir knygynėlio vedėjas Algirdas Šaltys.

Bad Zwischenahno apylinkės valdyba nuoširdžiai dėkoja Justinui L e š č i n s k u i, gyv. Duderstadte netoli Göttingeno, už apylinkės knygynėliui paaukottus 36 tomus Lietuvių enciklopedijos ir apie šimtą kitų vertingų lietuviškų knygų bei keliolikos metų "Kario" komplektų.

S t u t t g a r t

Nuo š.m. spalio 1 Eug. L u c i e n e i persikėlus į Vasario 16 gimnaziją ūkvedžio pareigoms, LB apylinkės valdyba paliko be pirmininkės. Vadovybei papildyti š.m. spalio 5 sukviestas visuotinis narių susirinkimas.

Pasitraukianti pirmininkė E.Lucienė pranešė, kad apylinkė turi 61 narį. Tylos minute pagarbiai prisimintas a.a. Jonas Repšys. Per praėjusius metus suruošta keletas renginių, tarp jų ir plataus masto Vasario 16 minėjimas su žymiais solistais - Gina Čapkauskiene ir Ričardu Daunoru - ir estų, latvių bei Vasario 16 gimnazijos tautinių šokių grupių pasirodymais. Piniginė apyvarta - 4.430,19 DM pajamų ir 4.236,60 DM išlaidų. Kasa su 193,59 DM pasilieka pas išdininkę Z. Glemžienę. Jai perduodamos ir visos apylinkės bylos.

Perduodama savo pareigas, E.Lucienė dėkojo visiems darbu ir aukomis prisidėjusiems prie apylinkės veiklos. Visų vardu atsisveikino J. Glemža. Jis dėkojo už uolų ir sumanų vadovavimą apylinkei, palinkėjo sėkmės naujose pareigose ir dėkingumo ženklan įteikė "kraičio skrynią".

Į naują valdybą išrinkti: Z.Glemžienė, Š.Landys, B.Lehmanas, E.Lucienė ir dr.J.Norkaitis. Pareigomis nepasiskirstė.

M ū n c h e n

VLB Mūncheno apylinkės valdyba įvairiomis progomis išleidžia turinčius bendralaiškius-bendraraiškius. Š.m. tautos šventės proga visus narius pasiekė keturių puslapių bendralaiškis Nr.4. Jame apibūdinama ta šventė, pateikiant apie ją įvairių laikraščių ir A.Šapokos Lietuvos istorijos pasisakymus. Pridėtas atskiras lapas, kuriame pateikta XIII-XVI a. Lietuvos valdovų geneologija. Aprašyti sovietiniai rinkimai. Apylinkės nariai kviečiami aktyviai dalyvauti Vokietijos LB Tarybos rinkimuose.

Kronikos žinutėse rašoma, kad Mūnchene veikia lietuvių vaikų darželis ir nuo rudens bus atidaryta vargo mokykla (ji jau veikia). Žadama suorganizuoti chorelį ir orkestrėlį. VLB Mūncheno apylinkės narys kun. Dominikas K e n s t a v i č i u s š.m. rugpjūčio 1 atšventė 70 metų amžiaus jubiliejų. Yra ir kitų žinučių.

Vėlinių proga išleistas vėl 4 puslapių bendraraiškis Nr.5. Turiny: jautrus vedamasis apie Vėlines, Mūncheno kapinėse palaidotų per šimto tautiečių sąrašas su nurodymu, kuriose kapinėse ir kuriame kape palaidoti; ištrauka iš pagrindžio laikraščio "Alma mater" 4 Nr. apie Kalėdas Gulage. 4-me puslapy idėta 1979 procesijos į Meškuičių k. yžių kalną nuotrauka.

UŽSIENIEČIAI PABĖGĖLIAI VAK. VOKIETIJOJE

Vokietijos lietuvių bendruomenė priklauso Užsieniečių pabėgėlių sąjungai (Zentralverband Ausländischer Flüchtlinge in der Bundesrepublik Deutschland e.V.), sutrumpintai vadinamai ZAF. Jos visuotinis susirinkimas įvyko š.m. spalio 25 Mūnchene. Lietuviams atstovavo dipl. teisininkas J. K a i r y s . Neeilinis susirinkimas buvo sušauktas išrinkti naujam gener. sekretoriui, nes buvęs (Dusan Sedlar) š.m. balandį buvo nužudytas Dūsseldorfe, o taip pat papildyti Kontrolės komisiją ir kitus organus. Ta proga apsvarstyti ir kiti klausimai.

ZAFo vadovybė nusiskundė menka tautybių atstovų prie kraštų vyriausybių veikla ir tarpusavio bendradarbiavimu. Nutarta ateinančiais metais sušaukti ZAFo ir vokiečių teisininkų susirinkimą svarstyti rentų, užsienio diplomų tvirtinimo, politinės prieglaudos teisės, testamentų ir kitiems klausimams. Lietuvių atstovas užsiminė apie naują sovietų pilietybės įstatymą. Šį klausimą referuoti paprašyti lietuviai.

V A S A R I O 1 6 G I M N A Z I J O J

K a l ė d ū a t o s t o g o s

Gruodžio 19 vakare bus Kūčios su programa. Gruodžio 20 rytą mokiniai gali važiuoti namo. Grįžti į bendrabutį reikia 1981 sausio 11. Pamoškos prasidės sausio 12.

3 0 m e t ū s u k a k t i s

bus iškilmingai švenčiama 1981 vasario 21 Hüttenfelde, Bürgerhaus'e. Kartu bus paminėtos 63-sios Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo metinės.

Velykų atostogos - balandžio 12 - 26. Jų metu organizuojama mokytojų vadovaujama mokinių ekskursija į Romą.

E v a n g e l i k ū i š k y l a

Gimnazijos kapelionas ir Evangelikų jaunimo ratelio vadovas kun. Fr. Skėrys ir šiemet surengė tradicinę mokinių ekskursiją. Š.m. spalio 5 8,30 val. rytą iš Romuvos į vienos dienos kelionę išrieda autobusas su 45 keleiviais. Važiuoja ne tik evangelikai, bet ir katalikai (jie turi prisidėti prie kelionės išlaidų), ne tik mokiniai, bet ir keletas iš gimnazijos personalo. Oras puikus - visą dieną šviečia maloni rudens saulutė, vidurdienį ir popiet termometras rodo 20°C. Kelias veda pro Darmstadtą į garsiąją Loreley prie Reino ("Ich weiss nicht, was soll es bedeuten"... H.Heine). Už Darmstadto išsukus iš autostrados, prieš keliautojų akis atsiveria gražiausi vaizdai: saulėje nokstantys vynuogynai, savo spalvas pradedantys keisti miškai, kurortiniai miesteliai.

Po poros valandų važiavimo be sustojimo pasiekiamas pirmasis kelionės tikslas - Loreley kalnas. Tai akmens uola 132 m, statmenai besileidžianti į Reiną (virš jūros paviršiaus per 160 m). Ant uolos restoranas, kavinė ir viešbutis, pora kioskų su suvenyrais ir atvirukais ir gausybė turistų. Terasoje dainuoja kažkoks keliaujantis vokiečių vyrų choras. Daugelis perka atvirukus, meta parašę į čia pat esančią pašto dėžutę, fotografuojasi. Jokio paminklo. Pasotinus akis gražiaisiais Reino vaizdais, ir skrandžiai pareikalauja savo duoklės. Jie pasotinami prie autobuso iš gimnazijos virtuvės pasiimtais pjausniais, erškėtvaisių arbata ir obuoliais.

Iš Loreley, saulės glamonėjimais pareiniais, pasiekiamas garsusis vyno miestelis Rüdeshheim'as. Bet šiuokart jame nesustojama, o sukama į kalną, į germanų karingumą vaizduojantį Niederwaldo paminklą. Tai 10,5 m aukščio bronzinė moteris - Germania - su 7 m kardu. Paminklas pastatytas 1883 vokiečių pergalems prieš prancūzus prisiminti, išpuoštas heroiškomis scenomis, herbais. Vien tik Reicho erelis (Reichsadler) yra 2,30 m, o pats paminklas - 37,6 m aukščio ir sveria 32 tonas. Iš Rüdeshheim'o į jį galima pasikelti ore kabančiomis sėdynėmis ir ta pačia proga apžvelgti plačią Reino apylinkę. Bet Romuvos keliautojai važiuoja savo autobusu.

Rüdeshheim'e didžiausia atrakcija yra Drosselgasse. Tai siaura senoviškų pastatų gatvelė, pritaikyta turistams vilioti. Joje tik restoranai su dideliais kiemais, kavinės, suvenyrų krautuvės, vyninės. Didžiausia spūstis įvairių tautybių ir rasių atstovų. Daugelis jau per pietus spėję gerokai išilinksminti. Pro pravirus svetainių langus bei duris ir iš ispaniškų kiemų (patio) veržiasi muzikos ir dainų garsai, linksmas juokas.

Važiuojant iš Rüdeshheim'o į Mainz'ą, kol kelias pasuka toliau nuo Reino, visur matosi daugybė pramogaujančių žmonių. Per miestelius ir kaimus sunku pravažiuoti, taip užkimšti keliai. Mainz'e apsistojame vėl prie Reino. Skubame į knygų spaudos išradėjo Gutenbergo muziejų, bet jis

- 8 -

jau uždarytas. Tada visas dėmesys nukrypsta į katedrą. Pavakariais jokių pamaldų, tai atvira lankytojams. Pagrindinai ją apžiūrėti trukmę ilgai, tad susipažįstama tik probėkšmais. Juo labiau, kad kai kurie iškylos dalyviai joje nebe pirmą kartą.

Iš Mainz'o iki Romuvos trunka tik pusvalandis. Dar suspėjama į vakarienę.

----- xXx -----

LIETUVIAI EVANGELIKAI VAK.VOKIETIJOJE

gan veiklūs. Š.m. birželio 21 ir 22 Annabergo rūmuose įvyko kunigų, Vyr.Bažnyčios tarybos prezidiumo narių ir rėmėjų suvažiavimas Lietuvių evangelikų liuteronų Bažnyčios išėivijoje reikalams aptarti. Dalyvavo 12 asmenų, tarp jų ir žymus liet.visuomenės veikėjas senjoras Ansas Trakis iš Čikagos. Pirmininkavo ir pranešimą apie bažnytinę padėtį Vak.Vokietijoje pateikė senj.Ad.Keleris. Senj.A.Trakis informavo apie lietuvių religinį gyvenimą JAV-bėse ir Kanadoje, kur gyvai veikia Čikagos ir Toronto parapijos. 1981 rudenį Čikagoje bus sušauktas Bažnyčios sinodas, kuriame dalyvaus ir V.Vokietijos liet.evang.atstovai.

Sekmadienį pamaldas laikė senj.A.Trakis. Per jas prisiminta kun.Kristijono Donelaičio mirties 200 metų sukaktis.

Dalis šio suvažiavimo dalyvių iš Annabergo pasuko tiesiog į Confessio Augustana 450 metų jubiliejų (birželio 22-29) Augsburgėje. Lietuvos ev.liuteronų Bažnyčios oficialus atstovas ten buvo vyskupas Jonas Kalvanas iš Tauragės. Evangelikams išėiviams atstovavo garbės senj.A.Gelžinius iš Braunschweigo ir senj.A.Trakis iš Čikagos. Be jų jubiliejaus iškilmėse dar dalyvavo kunigai J.Urdzė ir Fr.Skėrys. Visų penkių žemynų evangelikams atstovavo 200 oficialių Bažnyčios delegatų. Dalyvių skaičius siekė per 20.000. Tą savaitę Augsburgėje buvo apie 100 įvairių renginių.

Confessio Augustana jubiliejaus proga savo 40 metų kunigystės jubiliejus atšventė vysk.Jonas Kalvanas ir senj.Ansis Trakis. Jie abu 1940 liepos 28 Tauragėje buvo anuometinio Konsistorijos viceprezidento senj.A.Gelžiniaus ordinuoti į kunigus. Dabar po 40 metų Augsburgėje Šv.Ulricho bažnyčios koplyčioje senj.Gelžinius pakartojo savo palaiminimą ir pasakė kalbą, kurioje apžvelgė svarbiuosius praėjusio keturiasdešimtmečio įvykius.

Po jubiliejaus iškilmių Augsburgėje vysk.Kalvanas lankė Vokietijos lietuvius. Kun.Fr.Skėrio lydymas, jis buvo užsukęs ir į Vasario 16 gimnaziją. Čia susitiko mokyklos dienų draugą direktorių J.Kavaliūną.

Liepos 18-20 įvyko Vokietijos liet.evangelikų s a s k r y d i s prie Baltijos jūros. Suvažiavo apie 50 žmonių. Liepos 18 vakare sąskrydžio rengėjas vicesenj.J.Urdzė papasakojo apie savo viešnagę Latvijoje ir Lietuvoje. Kitas dvi dienas buvo vykdomi bendri pasivaikščiojimai pajūriais ir Biblijos nagrinėjimas.

Sąskrydis baigtas Šv.Vakariene. Į pamaldas susirinko per 70 žmonių. Skirstantis pageidauta, kad ateinančiais metais taip pat būtų surengtas panašus sąskrydis.

Rugsėjo 15-19 Auf dem Hessenkopf prie Goslaro Harco miške buvo suvažiavę išėivių evangelikų liuteronų kunigai ir Bažnyčios darbuotojai. Jame dalyvavo ir 9 lietuviai: garbės senj.A.Gelžinius su žmona, vicesenj.J.Urdzė, Fr.Gaueris su žmona, kunigai Mikas ir Martynas Klumbiai, kun.Fr.Skėrys ir Fr.Šlenteris. Suvažiavimo šūkis: "Dievas nori, kad visi žmonės pažintų tiesą ir būtų išganyti". Buvo skaitomos paskaitos, nagrinėjama Biblija, praveistas kunigų ir Bažnyčios darbuotojų konventas, laikomos pamaldos. Kun.Fr.Skėrys parodė skaidrių iš Europos Bažnyčių sąjungos 8-to suvažiavimo Kretos saloje 1979 spalio 18-25, Con-

fessi^o Augustana 1980. birželio 22-29 ir apie Vasario 16 gimnaziją. Vicesenj. J. Urdzė pranešė apie renginius Annaberge ir apie sąskrydį prie Baltijos jūros, o garbės senj. A. Gelžinius - apie savo parapiją Salzgitter-Lebenstedt. Vyr. Bažnyčios tarėjas dr. G. Klapper painformavo apie mažumų Bažnyčių suvažiavimą Taline, kur dalyvavo ir vysk. J. Kalvanas su trimis kunigais iš Lietuvos. Po suvažiavimo lankėsi Tauragėje, Šiauliuose, Skaudvilėje ir Batakioose Pasaulio liuteronų sąjungos darbuotojai dr. P. Hansen iš Ženevos, vysk. V. Kiedron iš Čekoslovakijos ir vyr. Bažnyčios tarėjas dr. H. Zeddes iš Rytų Berlyno.

Vykdamas iškyla iš Auf dem Hessenkopf, aplankyta ir "gėdos siena" arba geležinė uždanga, dalinanti Vokietiją pusiau.

V I p a b a l t i e č i ų k o n f e r e n c i j a

Kad nesumaišius su kitomis pabaltiečių organizacijomis, ši draugija oficialiai vadinama Baltische Gesellschaft in der Bundesrepublik Deutschland e.V. Ją sudaro trys seskcijos: vokiečių-estų, vokiečių-latvių ir vokiečių-lietuvių. VI pabaltiečių konferenciją š.m. spalio 10-12 Lüneburge, Rytų akademijos namuose rengė ta kepurinė Pabaltijo draugija, ši kartą didesnę dėmesį atkreipdama į savo prieauglį. Buvo pakviesti trys latvių studentai ir du Vasario 16 gimnazijos abiturientai - V. Grigužis ir R. Šneideris. Konferencijai baigiantis, pasirodė ir keletas Latvių gimnazijos mokinių iš Münsterio.

Pirmą dieną susirinko apie 30 asmenų (vėliau tas skaičius pakilo iki 40), daugiausia estų ir latvių. Iš lietuvių nuolat dalyvavo tie du abiturientai, dr. A. Gerutis iš Berno, J. Lukošius iš Romuvos ir E. Koch-Banaitytė iš Fürstenbergo. Kai kuriuos pranešimus sekė mokyt. R. Tesnau iš Romuvos, J. Valaitis ir Ir. Radtke iš Hamburgo. Pravažiuodamas buvo užsukęs ir kun. V. Šarka.

Konferenciją atidarė draugijos buv. pirmininkas min. dir. a. D. dr. R. Toyka. Jis pranešė, kad vakar įvykęs šios draugijos visuot. susirinkimas nauju pirmininku išrinko dr. Olgred Aule (estą) ir jis perduoda jam savo pareigas. Suvažiavimą pasveikino Ost-Akademie pirmininkas - namų šeimininkas, apibūdinamas šios įstaigos vykdomą kultūrinio ir politinio švietimo darbą.

Pirmą paskaitą skaitė įgaliotas ministeris dr. A. Gerutis apie Pabaltijo draugijos kultūrinės ir politinės užduoties, daugiau dėmesio skirdamas politinei veiklai. Pripažino, jog Vakarų politikų domėjimasis šia draugija mažėja. Reikia tikėtis, kad Vokietija kada nors bus suvienyta. Kokios bus jos sienos? Turbūt vėl būsime kaimynais. Konstatavo, jog DDR Pabaltiju domisi labiau, negu Feder. Vokiečių Respublika, kurios jaunimas apie mus beveik nieko nežino. (Tai vėliau buvo patvirtinta ir jaunimo seminare). Draugijos uždavinys turėtų būti skatinti vokiečių visuomenės susidomėjimą Pabaltiju. Siūlė suruošti konferenciją apie Estijos, Latvijos ir Lietuvos rusinimą, kuris yra pasiekęs aliarmuojantį laipsnį. Latvijoje latvių beliko 53%. Estijoje padėtis panaši. Sovietų Sąjungos komunistų partija atvirai skelbia tautų suvienijimą ir tai reiškia ne ką kitą, kaip surusinimą. Pabaltiečiai, kartu su kitomis sovietų engiamomis tautomis, turėtų pasauliniu mastu protetsuoti prieš genocidinę Maskvos politiką. Jei šiandien smerkiamas rasinis atskyrimas (apartheid), tai juo griežčiau turėtų būti pasmerkamas tautų naikinimas, po kokia priedanga jis būtų vykdomas.

Diskusijų metu išreikšta nuomonė, kad sovietai yra numatę pabaltiečiams tiltų statytojų tarp Rytų ir Vakarų vaidmenį. Apie 14-16 DDR miestų yra užmezgę draugystės (Partnerschaft) ryšius su Pabaltijo miestais. Verčiama daug pabaltiečių knygų į vokiečių kalbą. Vyksta gyvas pasikeitimas menininkais bei kultūrininkais. Gi Vakarų Vokietijoje kultūrininkams pabaltiečių renginiams trūksta vokiečių auditorijos. Popiet estas Ants Kippar iš Stokholmo kalbėjo apie rūpinimąsi politi-

- 10 -

niais kaliniais sovietų okupuotuose Pabaltijo kraštuose. Po invazijos į Afganistaną sovietai sustiprino žmogaus teisių gynėjų persekiojamą Pabaltijį, suimdami apie šimtą. Dalis jų nuteista. Iš viso pabaltiečių kalinių Sovietuose yra apie tūkstantį, o gal ir daugiau. Pabaltiečiai sudaro apie 10% visų imtinių, nors Sov.Sąjungos gyventojų tesudaro 2,8%.

Politinius kalinius suskirstė į 4 kategorijas. Bausmės atlikimo sąlygos nežmoniškos: sunkus darbas, prastas maistas, varžoma korespondencija. Labai kenčia ir suimtųjų šeimos. Pabaltiečių politinius kalinius noriai adoptuoja Amnesty International, Batun ir kitos organizacijos, tačiau jos susiduria su dideliais sunkumais kai reikia gauti kalinių ir jų šeimų adresus. Prelegentas padarė išvadą - sovietai nusistatę palaužti pabaltiečių pasipriešinimą.

Per diskusijas kalbėtojai pasidalino savo patyrimais iš susirašinėjimo su tėvynėse gyvenančiais artimaisiais bei siuntimo jiems paramos.

Vakare dr.Aule pagrojo iš plėkštelių rinktinių estų išeivijos dainų ir jas paaiškino. Išklaustyta vienos valandos programa apie Estiją ir Latviją, transliuota per Valšt.Šveicarijos radiją Pabaltijo 40-ties metų okupacijos sukakties proga. Dr.Gerutis paaiškino, kaip tos programos atsirado. Daugely vietų į radijo pranešėjo klausimus atsakinėjo dr.Gerutis ir prof.Eretas. Programų pabaigoje dėkojama jiems už pagalbą. Transliacijas paruošė Beatrice Eichmann-Leutenegger iniciatyva. Šveicarijos radijas transliavo ir vienos valandos programą apie Lietuvą.

Šeštadienį (spalio 11) rytą mokyt. Merkel, prieš ketvirtą metų iš Estijos atvykęs į Vokietiją, papasakojo savo išgyvenimus. Kai Estijoje dėl masinių trėmimų ištuštėjo ištisos apylinkės, vietos valdžios ištaigos stengėsi išvengti jų apgyvendinimo rusais, kurių labai nekenė. Jos atsiuntė savo atstovus į Tadžikistaną kviesti vokiečius. Juos atvykusius apgyvendino gerame kolchozo name ir viskuo aprūpino. Norėjo įsteigti ir vokiškas mokyklas, bet rusai neleido. Ir visų gyventojų aprūpinimas Estijoje buvo žymiai geresnis, negu Rusijoje. Vėliau Merkel su šeima išsikėlė į kitą vietą ir jau ruošėsi statyti namą, kai atsirado galimybė išvykti į Vokietiją. Išvažiuojančius estai prašė jų neužmiršti. Dabar Merkel rūpinasi, kad jo vaikaičiai neužmirštų estiškai kalbėti.

Jaunimo simpoziumas tema "Pabaltijo kraštai pokarinės kartos akimis" buvo gan blankus. Jį sudarė trys latvių studentai ir du Vasario 16 gimnazijos abiturientai. Vadovavo dr.Aule. Iš jų atsakinėjimų paaiškėjo, kad vokiečių mokyklų moksleiviai ir studentai beveik nieko nežino apie Pabaltijį. Tik studijuojantieji politinius mokslus daugiau su juo susipažinę. Savo kraštus ir jų praeitį neblogai pažįsta latvių ir lietuvių gimnazijų mokiniai. Tą pažintį sustiprina lankymasis juose.

Popiet Salzburgo universiteto prof. estas dr.Henn J.Uibopuu skaitė paskaitą apie sovietinę pilietybę. Jei kas tikėjosi išgirsti praktiškų išvadų ar sprendimų, turėjo nusivilti. Anot prelegento, valstybės turi teisę savo gyventojų pilietybę tvarkyti taip, kaip joms patinka. Sovietinė pilietybė įgyjama: a) gimimu (ius sanguinis, ius solis) ir b) suteikimu. Nustojama: a) piliečio prašymu, b) atėmimu, c) pagal tarptautinius susitarimus ir d) kitais retais atvejais. Sovietinės respublikos savos pilietybės neturi - yra tik bendra Sov.S-gos pilietybė.

Žmogaus teisių deklaracija 1948 numatė teisę pilietybę pasirinkti. Tą teisę patvirtino ir Helsinkio susitarimai. Sovietų 1978 pilietybės įstatymas sunkiai suderinamas su tais išsipareigojimais.

Po trumpų diskusijų estų, latvių ir lietuvių atstovai papasakojo apie savo bendruomenių renginius 1979-80. Apie lietuvių kultūrinę veiklą

išsamų pranešimą pateikė dr. Gerutis.

Po vakarienės visi suvažiavimo dalyviai buvo Vokiečių baltų draugijos svečiai vad. Brömse namuose. Ten estės solistės Vilma Brinkmann, jos duktė Gina ir Ines Wieckmann atliko estų liaudies dainų koncertą. Po sėkmingo koncerto namų šeimininkė Vera von Saas pakvietė visus į II aukštą vakaronės su gėrimais ir lengvais užkandžiais. Gauseni estai bei latviai bematant sudarė savo grupes. Jų linksmos dainos ir pokalbiai nusitęsė iki vidurnakčio.

Sekmadienio (spalio 12) rytą latvių teisininkas ir laikraštlininkas A. Šildė kalbėjo apie pabaltiečių paskutiniųjų metų publicistiką, išvardindamas spaudos konferencijas ir vokiečių spaudoje pasirodžiusius rašinius. Balansas menkas - vos apie 1/2 milijono tiražo laikraščių prisiminė Pabaltijį ir tai tokių sukakčių kaip 40 metų okupacijos ir kitomis progomis. Daugiau rašė provincijos laikraščiai, mažiau didžioji spauda.

Vienbalsiai priimta telegrama Madrido konferencijai: "Pabaltijo draugijos Vokietijoje, Lüneburge, rengtos VI Pabaltiečių konferencijos dalyviai tikisi, jog 2-ji pohelsinkinė konferencija Madride pasirūpins, kad būtų laikomasi Helsinkyje priimtų susitarimų ir kad į darbotvarkę būtų įtrauktas svarstymas laisvos apsisprendimo teisės suteikimas estams, latviams ir lietuviams."

L i e t u v i ū s a s k r y d i s O s n a b r ū c k e

Osnabrūcko vyskupijos bei katedros 1.200 metų jubiliejaus ir užsieniečių dienos proga vyskupas pakvietė visus užsieniečius š.m.rugsėjo 28 susirinkti į iškilmes. Lietuvių atvyko apie 110 su savo vėliavomis ir didžiule žvake (10 kg, papuošta vyčio kryžiumi, trispalve ir užrašu LITAUEN), kurią padovanojo katedrai. Šventykloje susirinko apie 2.000 užsieniečių. Šv.mišias aukojo vysk.dr.H.H.Wittler su 30 su viršum įvairių tautybių kunigų. Pamaldų pradžioje sveikinimo žodžius tarė dalyvaujančių tautybių atstovai. Lietuvių vardu sveikino dr.tėv. K.Gulbinas. Evangeliją giedojo kun.V.Šarka. Tikinčiųjų malda kalbėjo taip pat įvairių tautybių atstovai savo kalbomis; lietuviškai - kun. P.Girčius. Pamokslą apie taiką tarp žmonių ir tautų pasakė vysk.Wittler. Jis pasmerkė Vokietijoje pasitaikančius išsišokimus prieš užsieniečius. Giedojo katedros choras.

Pamaldoms baigiantis, kun.dek.V.Šarka visų vardu pasveikino vyskupą gimtadienio proga. Visa bažnyčia garsiai plojo.

Papietavę iš bendro katilo, su vėliavomis ir plakatais visi nužygiavo į šventiškai išpuoštą miesto halę, kur pagrindinę kalbą apie žmogaus teises ir pakantumą pasakė kun.dr.K.Wöste. Jis taip pat peikė kai kurių vokiečių nepakantumą užsieniečių atžvilgiu. Porą valandų vyko tautybių pasirodymai, bet lietuviams pritruko laiko. Kun.V.Šarka lietuvių vardu padovanojo vyskupijai ir magistratui po didelę metalinę lėkštę, o vyskupui ir jo įgaliotiniui kun.dr.K.Wöste - po Aušros Vartų Dievo Motinos medalių.

Po iškilmių miesto halėje lietuviai susirinko į išpuoštą Šv.Pranciškaus parapijos salę, kur jų laukė skani vakarienė. Pasveikintas varduvininkas kun.dek.V.Šarka. Jis dėkojo už gėles ir pasakė gražų šios dienos lietuvių pasirodymą vertinančią kalbą. Tėv.dr.K.Gulbinas pranešė apie laukiamą Šv.Tėvo apsilankymą Vokietijoje š.m.lapkričio 15-19. Sveikinimo žodžius hamburgiškių vardu tarė L.Narkus ir Bad Zwischenahn lietuvių vardu - P.Kazirskis. Vokiškai kalbėjo kun.P.Girčius ir vietos klebonas kun.Hiltermann. Skambėjo lietuviškos dainos.

Vyskupijos laikraštis KIRCHENBOTE Nr.40, aprašydamas iškilmes, pabrėžė, kad jose trūko vokiečių. Straipsnį papuošė didelė lietuvių grupės nuotrauka.

LIETUVIŲ KULTŪROS DRAUGIJOS SUVAŽIAVIMAS

Romuvoje ši rudenį buvo gausu įvairių renginių. Vos spėjo praeiti savaitė po Vokietijos LB darbuotojų suvažiavimo, spalio 24 popiet ėmė rinktis Lietuvių kultūros draugijos nariai ir svečiai.

Dar tą patį vakarą gimnazijos direktorius J.Kavaliūnas jiems kalbėjo apie lietuvių tautinę bei kultūrinę veiklą išeivijos sąlygomis. Iš tikrųjų lietuvių kultūrinis darbas skirtingas nuo vokiečių, prancūzų ir kitų laisvų tautų žmonių tuo, kad Lietuva okupuota ir jos kultūriniai lobiai mums neprieinami. Okupantas klastoja Lietuvos istoriją, persekioja tautines ir religines apraiškas. Kaip mes turėtume į tai reaguoti? Kovoti dėl kiekvieno lietuvių, ypač jauno, gerinti lituanistinį švietimą. Po karo Vak.Vokietijoje lietuviškas mokyklas lankė 9.926 mokiniai ir dar daug kitose šalyse ir visi gerai kalbėjo lietuviškai. Šiandien nebeliko nei 3.000 mokinių visame laisvame pasaulyje. Su daugeliu sunku besusikalbėti lietuviškai. Kai kurie lietuviai tėvai nebeiškovo vaikų savo kalbos.

~~Solženycinas pasigedo Vakarų pasauly stiprios dvasios. Gyvendami Vakaruose, pasiduodame jų oportunizmui. Skaudus Lietuvos likimas įpareigoja mus kartu su visa tauta kovoti už jos laisvę ir išlikimą. Toje likiminėje kovoje svarbiausia kalba. Prelegentas suminėjo didžiai sąmoningus lietuvius, kėlusius mūsų kalbos svarbą, pradedant Myk.Daukša (1529 Postila Católica), P.Rimšos "Vargo mokykla", Čiurlionio "Karalių pasaka" iki šių dienų lituanistinių vadovėlių autorių. Mūsų bajorija sulenkėjo, praradusi savo kalbą. Pirmoji lietuvių kalbos mokykla yra šeima. Jai į pagalbą turi ateiti lituanistinė mokykla. Darbas nedėkingas. Jis lengvėja, kai pagalvojame, kokiomis sąlygomis kovoja Pėtkus, Gajauskas, Terleckas, Sadūnaitė ir kiti dešimtys bei šimtai kilnių lietuvių tėvynėje. Mūsų tautos istorijos lapas dar neužverstas. Ją tėvynėje rašo pogrindžio spauda. Į išeivijos kultūros istoriją pateks Lietuvių enciklopedija, lituanistinės mokyklos su savo vadovėliais, Lietuvių dienos, Tautinių šokių šventės, opera ir daug kitų institucijų bei renginių. Rašykime ją uoliai ir toliau.~~

Po paskaitos pasikeista mintimis apie lietuviybės padėtį Vokietijoje, JAV-bėse, Kanadoje ir kitur. Po ilgesnio svarstymo visi sutiko, kad darbas lietuviybės išlaikymo srityje nelieka be vaisių. Iškelta dvi-kalbiškumo problema, kuri kasdien darosi vis aktualesnė.

Šeštadienio rytinis posėdis buvo skirtas oficialiam suvažiavimo atidarymui ir organizaciniams reikalams. Jį pradėjo pirmininkas Algirdas Palavinskas. Susirinkimas paprašė jį pirmininkauti visam suvažiavimui. Atsistojimu pagerotas šiemet miręs draugijos narys rašytojas R.Spalis -Giedraitis.

Pirmininkas pastebėjo, kad pati draugija kultūros ar meno nekuria. Kuria atskiri jos nariai: rašytojas Edv.Cinzas, aktorė D.Krištopaitytė, radusi kelią į prancūzų televiziją, dail.A.Krivickas ir kt. Politinėje ir organizacinėje srityje veikli dr.A.Veigel-Plechavičiūtė. Palietė ir kultūrinių ryšių su Lietuva klausimą. Mūsų draugija jokių ryšių su kraštu neturi. Kaip elgtis atskiri nariai, tai jų reikalas.

Iždininkas Ričardas Tendzegolskis pranešė, kad draugija turi 65 narius. 1979 gruodžio 1 kasoje buvo 599,96 DM. Nuo to laiko iki šandien gauta 540,--DM. Iš viso iki šandien turėta pajamų 1.139,96 DM; išleista 336,--DM. Dabar kasoje yra 803,96 DM.

Svarstant ateities veiklą, valdyba paprašyta patyrinti galimybę viešai pasirodyti Vasario 16 gimnazijos tautinių šokių grupei š.m. gruodžio 10 - tarptautinę žmogaus teisių dieną - kuriame nors dideliame mieste.

Dėl ligos neatvykus dr.J.Griniui skaityti paskaitos apie religiją ir kultūrą, likusi dienos dalis buvo skirta menui.

Dail. A. Krivickas supažindino su trimis pirmaujančiais okup. Lietuvos dailininkais: moderniu peisažininku A. Gudaičiu, skulptorium Ged. Jakuboniū ir vaikų literatūros iliustratore B. Žilyte, pavaizduodamas jų kūrybą reprodukcijomis. Visi jie yra laimėję daug įvairių premijų ir apdovanoti garbės vardais.

Per diskusijas pranešėjas buvo klausiamas apie dailės, ypač monumentalios skulptūros, ir dailininkų ryšį su režimais, apie socialistinio realizmo doktrinos privalomumą dailės kūrėjams Sov. Sąjungoje. Perskaičytas straipsnis iš "Alma mater" 4 Nr. apie prof. V. K. Jonyno darbų parodą Vilniuje ir jo pasisakymus sovietinėje spaudoje.

Popiet Hemsbacho kino teatre apie 100 tautiečių žiūrėjo du okup. Lietuvoje gamintus filmus: "Riešutų duona" ir folklorinį ansamblį. Pirmasis filmas paliko labai blankų įspūdį.

Pavakariais meninę programą pateikė Vasario 16 gimnazijos mokiniai. Tautinių šokių grupė pašoko 6 liaudies šokius. Protarpiais jauniausia mokinė Tanja Huber deklamavo eilėraščius, Karina Langytė ir Lina Kemeraitytė, prisitardamos gitaromis, padainavo porą dainelių. Programą paruošusi mokyt. Joana Vaičiulaitytė apdovanota gėlėmis.

Vakare pilies salėje koncerto klausėsi per 60 asmenų. Fleitininkas P. Odinis profesionaliniu įgudimu pagrojo tris lietuvių kompozitorių sonatas ir Chr. W. Lucko baletą sceną. Violeta Hermanaitė solo padainavo 3-jų liet. kompozitorių daineles, kun. K. Senkus solo atliko porą dainelių vokiškai, o su Violeta duetu irgi vokiškai - J. Krieger "Wer die Musik in Ehren hält" ir jo paties aranžuotą mūsų liaudies dainą "Oi liūdnas žalias berželis" bei giesmę iš Lietuvos "Ave Maria, Stebuklingoji". Paskutiniąją giedant, su fleita įstojo ir P. Odinis. Ypač darniai ir nuotaikingai nuskambėjo "Oi liūdnas...", susilaukusi triukšmingų publikos katučių. Po pertraukos Violeta dainavo itališkai (Al. Stradella "Malda") ir prancūziškai iš Samsono ir Dalilos bei Mignon. Solistus pianinu palydėjo pirmą kartą Romuvoje pasirodęs žymusis vargonų muzikos interpretatorius prof. dr. Vytenis M. Vasyliūnas.

Turbūt visų klausytojų nuomonę išreiškė dail. A. Krivickas, sakydamas, kad Violetos asmeny turime daug žadančią daininkę. Ji turi sultingą mezzo soprana ir studijuoja dainavimą Munchene. Po koncerto auditorija persikėlė į gimnazijos valgyklą. Čia prie lengvų užkandžių ir gėrimėlių šnekučiuota ir dainuota iki po vidurnakčio.

Sekmadienį (spalio 26) rytą mokyt. V. Bartusevičius skaitė paskaitą apie lietuviškojo kultūrinio darbo perspektyvas. Pastebėjęs, kad tik primityvus žmogus pasitenkina buitinių poreikių tenkinimu, prelegentas kalbėjo apie kultūrinę veiklą Vokietijoje, kultūrinių ryšių klausimą su kitų kraštų lietuviais ir gyvenamu kraštu. Išryškino skirtumą tarp materialinės (civilizacijos) ir dvasinės kultūros. Civilizacijos poreikių tenkinimas nesukelia jokių problemų. Tačiau mūsų buitis nuspalvinta etniniais dažais. Mes negalime išsiversti be savų parapijų, organizacijų, minėjimų, studijų savičių, stovyklų, spaudos, net be savos gimnazijos. Lietuvių kultūrinis gyvenimas Vokietijoje daugiausia telkiasi Lietuvių bendruomenės pastogėje. Tačiau ir joje per mažai kreipiama dėmesio į kultūrinės veiklos sritį. Reikia jį ieškoti naujų kultūrinio bendravimo formų. Šalia Romuvos ir Annabergo reikia kitų kultūrinių centrų. Reikia organizuoti kultūros kūrėjus, nors jie ir sunkiai duodasi organizuojami, į Lietuvių kultūros institutą, kuris telktų li-tuanistinę medžiagą, mėgztų ryšius su vokiečių kultūrinėmis įstaigomis ir vykdytų kitus kultūrinius uždavinius.

Nagrindėdamas kultūrinių ryšių klausimą su kitų kraštų lietuviais, paskaitininkas palietė ir bendradarbiavimą su Lietuva. Po karo pastatytos užtvartos dar nėra pašalintos. Abiejose jų pusėse susikūrė skirtingos visuomenės. Kaip tokiomis sąlygomis bendradarbiauti? Ryškiausias atsakymas duoda dvi kraštutinės grupės - nesąlyginio bendradarbiavimo

- 14 -

ir visiško užsisklendimo. Trečioji grupė yra vidurinioji. Aišku, kad ne visoks bendradarbiavimas naudingas. Paprasčiausias asmeninio bendravimo formos: laiškai, siuntiniai, apsilankymai. Dabar kultūrinis bendradarbiavimas galimas tik viena kryptimi - iš Rytų į Vakarus. Į Lietuvą išeivijos spauda beveik neįsileidžiama. Suminėjo White Plains susitarimus ir PLB politinės komisijos š.m. birželio rekomendacijas. Bendri principai, dėl kurių visi sutaria: neturi būti silpninamas kultūrinis išeivijos potencialas ir vengiama, kad ir tylaus, okupacijos pripažinimo.

Su laisvojo pasaulio lietuviais ryšiai palaikomi daugiausia per spaudą, studijų savaites. Prelegentas pasigedo tampresnių ryšių su JAV-bių lietuviais bei jų organizacijomis. Pasaulio LB Valdybos dėmesys nukreiptas į Pietų Ameriką.

Kultūrinio santykiavimo su vokiečiais galimybės apsprendžia mūsų turėjimas kuo juos sudominti: tautiniai šokiai, negausūs solistai, muzikos interpretatoriai. To per maža. Mums reikalinga įstaiga, kur vokiečiai galėtų informuotis Lietuvą liečiančiais klausimais. Institutum Balticum šio uždavinio neatlieka. Ji galėtų atlikti Lietuvių kultūros institutas. Galėtų prisidėti ir Lietuvių kultūros draugija, plėsdama savo veikimą.

V.Bartusevičius pasidžiaugė, kad iki šiol nepasimetėme ir nekapituoliavome. Turėtume burtis apie Lietuvių bendruomenę, nes tik ji gali laiduoti lietuvių išlikimą svetur. Iš jos reikia laukti naujų paskatų mūsų tautiniame ir kultūriniame gyvenime.

Pirmininkas A.Palavinskas padėkojo Romuvos šeimininkams už svetingą pastogę, o paskaitininkams ir meninės programos atlikėjams - už vertingą prisidėjimą prie šio suvažiavimo pasisekimo.

11 valandą Hüttenfeldo katal.bažnytelėje kun.J.Dėdinas aukėjo šv.mišias ir pasakė pamokslą. Šaunus buvo muzikinis pamaldų apipavidalinimas: vargonavo prof.dr.V.M.Vasyliūnas, fleita grojo P.Odinis, solo giedojo kun.K.Senkus. Gražiai giedojo ir visa bažnyčia, nes tarp maldininkų buvo gražiabalsių.

LIETUVIŲ SUSITIKIMAS SU ŠV.TĖVU MAINZ'E

Milijonai žmonių visame pasaulyje, tarp jų ir tūkstančiai lietuvių, per televiziją stebėjo Šv.Tėvo Jono Pauliaus II lankymąsi Vak.Vokietijoje š.m. lapkričio 15-19. Šimtai tūkstančių vokiečių, nepaisydami blogo oro, atskubėjo jo sutikti: apie 380.000 lapkr.15 Kėlne, per 200.000 lapkr.16 Osnabrücke. Tą pačią dieną Šv.Tėvas atskrido į Mainzo aerodromą, kur pavakariais aukėjo šv.mišias. Visur su juo meldėsi minios vokiečių. Toje daugybėje, bė abejo, buvo ir lietuvių, bet jie tose miniose dingo kaip lašas jūroje.

Pirmadienio (lapkr.17) priešpietis buvo skirtas susitikimui su užsieniečiais aikštėje prie Mainzo katedros. Daugelį žmonių nuo vykimo į šį susitikimą atbaidė šeštadienį ir sekmadienį bė perstojo žliauęs lietus. Tačiau pirmadienio naktį dangus pragiedrėjo ir visą dieną buvo gražiausias oras - nei lašo lietaus, termometras pakilo iki +15°C. Įvairių tautybių žmonės pradėjo rinktis jau 8 val.rytą. Iki 10 val. prisirinko pilnutėlaitė aikštė - apie 10.000. Bet ir anksti atskubėjusiems nuobodžiauti neteko: visą laiką vyko įvairių tautybių folklorinių grupių pasirodymai.

Šiame susitikime lietuviai dalyvavo organizuotai, tad buvo pastebėti ne tik pačių dalyvių katedros aikštėje, bet ir gausių televizijos žiūrovų. Susirinko apie pora šimtų. Iš Romuvos (Hüttenfeldo) atvyko du autobusai po 50 keleivių. Vienas atvežė 50 Vasario 16 gimnazijos moki- nių bei mokytojų, o kitas - tiek pat vyresniųjų tautiečių. Dar apie

šimtas Mainze ir jo artimesnėse bei tolimesnėse apylinkėse gyvenančių lietuvių susispietė apie plakatus su užrašais LIETUVA, LITAUEN ir apie didžiulę trispalvę. Kadangi didesni plakatai į aikštę nebuvo įsileisti, kad netrukdytų matomumo, tai mūsiškiai atsigabentą didžiulę drobę su lietuvišku užrašu - ŠV.TÈVE, LIETUVIAI MYLI TAVE - prirtvirtino prie aukštos aikštės tvoros. Jis patraukė televizijos dėmesį - televizijos aparato akis dažnai kryo į jį ir aiškiai rodė žiūrovams.

Prieš Šv.Tėvui atvykstant, savo tautinius šokius daugiataūkstantinei miniai demonstravo italai, portugalai, latviai, ispanai, l i e t u v i a i, ukrainiečiai ir kroatai. Visi buvo gerai pasiruošę. Vasario 16 gimnazijos tautinių šokių grupė, vadovaujama mokytojos Joanos Vaičiulaitytės, su pasisekimu sušoko malūną ir gyvatarą. Akordėonu grojo Arvydas Herbstas.

Šokiams pasibaigus, religines giesmes vokiškai ir lotyniškai giedojo garsusis Limburgo katedros berniukų choras, susidedas iš apie 80 giesmininkų. Gerokai po 10 val. pasirodęs popiežius buvo sutiktas triukšmingais plojimais ir valiavimais. Po trumpų maldų ir muzikos jam prisistatė įvairios tautybės alfabeto tvarka. Lietuvių grupelę sudarė Vasario 16 gimnazijos direktorius Jonas Kavaliūnas, Vokietijos LB Valdybos pirmininkas Andrius Šmitas, dvi mokinės - Jūratė Baronaitė (I kl.) iš Hüttenfeldo bei Sigita Kazakevičiūtė (VI kl.) iš Los Angeles, JAV-bių, ir IV kl. mokinys Arvydas Herbstas, evangelikas.

Pirmoji prie Šv.Tėvo priėjo Jūratė. Ją išvydęs, popiežius paklausė: TAI ČIA LIETUVIAI? Jūratė atsakė: TAIP. Uždėjęs rankas ant galvos, Jonas Paulius II ją palaimino, o ji prie jo kojų padėjo bronzinį Aušros Vartų Dievo Motinos medalį. Pažymėtina, kad lapkričio 17-oji yra Aušros Vartų Dievo Motinos diena.

Tada Jonas Kavaliūnas angliškai jam tarė: ŠVENTAS TÈVE, MALONIAI PRAŠAU PALAIMINTI LIETUVIŲ GIMNAZIJĄ VOKIETIJOJE, VIENINTELĘ LAISVAJAME PASAULYJE, JOS MOKINIUS, MOKYTOJUS, TÈVUS IR VISUS TUOS, KURIE JĄ REMIA. Šv.Tėvas atsakė: " A š l a i m i n u J ū s ū m o k y k l a " .

Andrius Šmitas, pasisveikinęs, vokiškai kalbėjo: AŠ PRAŠAU PALAIMINTI PERSEKIOJAMUS TIKINČIUOSIUS LIETUVOJE IR IŠTREMTOUSIUS Į SIBIRĄ.

Šv.Tėvas pasakė: " K i e k v i e n a d i e n a a š m e l d ž i u o s i u ž L i e t u v a " .

Po maldų ir giesmių lekciją vokiškai perskaitė VII kl. mokinė Lydija Kairytė.

Po to Šv.Tėvas netrumpoje kalboje, skaitytoje vokiškai, kreipėsi į susirinkusius, atvykusius į Vokietiją dirbti, studijuoti arba naują gyvenimą čia susikurti. Jo žodžiais, dalis čion atvyko iš tėvynės išvyti politinės ar religinės priespaudos. Nelengva buvo savo tėviškes palikti. Daugelis tikėjosi nuoširdaus priėmimo. Ne visų viltys pasiteisino. Vieniems trūksta žmoniškos pastogės, kitiems mokyklų gimtąja kalba ar tinkamo darbo. Užsieniečiai padėjo šio krašto žmonėms susikurti gerovę, tad vyriausybė turėtų stengtis jų padėti gerinti. Kat. Bažnyčia prie tų pastangų prisidės. Tam reikalui ji yra įsteigusi punktus su kunigais, vienuolėmis bei vienuoliais ir socialiniais patarėjais. Jais reiktų pasinaudoti. Kvietė kurti religines bendruomenes.

Šv.Tėvas neaplenkė nei islamo išpažinėjų, kviesdamas juos garbinti Kūrėją savitu būdu ir nesiduoti politiškai išnaudoti. Į didžiausias užsieniečių grupes - italus, ispanus, kroatus ir slovenus - prabilo dar ir jų kalbomis.

Maldavimus kiekviena grupė skaitė savo kalbomis. Lietuviškai VIII kl. mokinys Robertas Slavikas kalbėjo: DIEVE, STIPRINK MŪSŲ BROLIŲ IR SESIŲ TIKĖJIMĄ IR GRĄŽINK LAISVĘ LIETUVAI, UŽTARIANT AUŠROS VARTŲ DIEVO MOTINAI.

- 16 -

Palaiminęs susirinkusius, varpams gaudžiant, orkestrams grojant ir miniai plojant bei šaukiant VIVA EL PAPA, Šv.Tėvas su palyda tuo pačiu automobiliu, kuriuo ir atvažiavo, apleido aikštę.

Tvarkdariams pranešus, kad po pusvalandžio jis vėl čia pravažiuos, niekas nesiskirstė. Pakilioje estradoje tautinės šokėjų grupės tęsė savo pasirodymus. Kai pasigirdo orkestro garsai, visų žvilgsniai nukrypo į pravažiavimams per aikštę paliktą taką. Pravažiuodamas popiežius vėl visus sveikino ir laimino.

S U K A K T V I N I N K A I

VERONIKA S u t k i e n ė š.m. lapkričio 27 švęs 80-jį gimtadienį. Gimusi lietuvių aukštaičių šeimoje Rygoje, kur ir mokėsi. 1916 priartėjus vokiečių-rusų frontui, kartu su mokykla evakuota į Odesą. Po Lietuvos-Sov.Sąjungos taikos sutarties pasirašymo grįžo į savo tėvų kraštą - Lietuvą. Čia ilgą laiką dirbo karo ligoninėje Kaune, kur susipažino su vyr.leit.V.Sutkum (vėliau jis pasiekė pulkininko laipsnį) ir sukūrė šeimą.

II pas.karas atbloškė sukaktuvininę į Vokietiją. Po karo, gyvendama pabėgėlių stovyklose, dirbo rankdarbius lietuviškais motyvais, organizavo mergaitėms mašinraščio kursus, dalyvavo stovyklų ir bažnytinuose choruose. Bandė emigruoti į JAV-bes, bet dėl ligos turėjo pasilikti Vokietijoje. Būdama pažengusio amžiaus, jubiliatė nesiliauja domėjusis lietuviška veikla ir kiek sveikata leidžia pati joje dalyvauja. Ją iki šiol su V.Sutkum vis sutikdavome Lietuviškųjų studijų savaitėse, įvairiuose minėjimuose ir kituose renginiuose, kuriuos ji dosniai paremia. Kas arčiau pažįsta Sutkų šeimą, tas žino, jog sukaktuvininė yra uoli lietuviškosios veiklos rėmimo skatintoja. Sutkai paveikiai yra parėmę Vasario 16 gimnaziją, Lietuvių fondą, Muncheno RATUKĄ, LABDARĄ, lietuviškojo jaunimo renginius ir kt. Ir INFORMACIJŲ aukotojų sąrašuose dažnai pasirodo jų pavardė. Už savo laimingą jaunystę jubiliatė jaučia dėkingumą Lietuvai, kuri išreiškia remdama lietuvišką veiklą ir spaudą.

FRICUI Š l e n t e r i u i 75 metai suėjo 1980 rugsėjo 3. Yra gimęs Šilgalių kaime, Rukų parap., Klaipėdos krašte geležinkeliečio šeimoje. Mokėsi vidurinėje ir prėkybos mokyklose Tilžėje. Tarnavo Dinkių ir Milkurpių miškų urėdijose. Augo susipratusių lietuvių šeimoje. Jau 1924 stojo į AŽUOLO draugiją, vėliau į GIEDOTOJŲ, į SANTARĄ ir kuri laiką buvo Priekulės rajono vadu. Klaipėdos krašto direktorijos vokietininkai Šlenterį visą laiką skriaudė. Dėl to persikėlė dirbti į Klaipėdos uosto muitinę. 1939 užėmus Klaipėdos kraštą naciams, persikėlė į Didž.Lietuvą, kur taip pat dirbo muitinėse. 1941 repatrijavo Vokietijon. Gyvendamas Bayreuthe, palaikė ryšius su liet.politiniais kalininiais ir juos šelpė.

Po karo gyveno Lübecke. 1948 išrinktas Evang.vyr.Bažnyčios tarybos nariu. Kartu su kitais leido "Evangelikų kelią", vėliau "Sandorą", redagavo "Jaunimo ratelį" ir "Svečią". Jubiliatas priklauso Vokietijos lietuvių bendruomenei nuo jos įsisteigimo; buvo Tarybos ir Valdybos nariu. Šiandien yra VLB Bremeno apylinkės vadovybėje. Dažnai padėdavo ir dabar padeda savo tautiečiams.

M I R U S I E J I

J o n a s GRINIUS, dr., Vokietijos LB Tarybos prezidiumo pirmininkas ir referentas visuomeniniams reikalams, mirė ligoninėje širdies smūgio ištiktas 1980 lapkričio 10. Palaidotas lapkričio 15 Munchene, Westfriedhof kapinėse. Gedulingas šv.mišias Šv.Jokūbo bažnyčioje aukojo vysk.Ant.Deksnyis su 7-iais lietuviiais kunigais. Pamoksle vyskupas pareiškė užuojautą našlei Alinai ir apibūdino tuos idealus, kuriais ve-

lionis vadovavosi. Visas jo gyvenimas buvo tarnyba Dievui ir tautai. Nesiekė materialinių gėrybių, bet jieškojo dvasinių - tiesos, gėrio ir grožio. Prašė Viešpatį suteikti velionio sielai amžiną atilsį. Per pamaldas giedojo Violeta Hermanaitė. Meldėsi per pusšimtis žmonių.

Į kapines susirinko per šimtas tautiečių. Laidojimo apeigas atliko mons.dr.Jonas Aviža. Prie kapo duobės jis pirmasis ir atsisveikino su velioniu, pabrėždamas, kad žmogaus gyvenimas nesibaigia su fiziologine mirtimi. Kristus nutiesė kelią į amžinybę. Kalbėtojas apžvelgė dr.Griniaus gyvenimą nuo vaikystės iki profesūros Vytauto Didž. universitete ir pokario Vokietijoje.

Vokietijos LB Valdybos pirmininkas Andrius Šmitas, buvęs dr.Griniaus mokinys Vasario 16 gimnazijoje, tarė atsisveikinimo žodį Pasaulio ir Vokietijos LB vardu, suminėdamas velionio vadovaujamas pareigas: visą laiką (1950-1980) Tarybos narys, 1969-1975 ir 1978-1980 Tarybos prezidiumo pirmininkas, 1959 ir 1976 Valdybos narys, 1967 ir 1968 Garbės teismo narys, referentas visuomeniniams reikalams nuo pat referentūros įsteigimo iki mirties. Per 10 metų mokytojavo Vasario 16 gimnazijoje, apie porą metų eidamas jos direktoriaus pareigas. Buvo reiklus mokytojas ne tik mokiniams, bet ir sau pačiam. Didelis jaunimo skatintojas.

Vasario 16 gimnazijos direktorius Jonas Kavaliūnas pareiškė užuojautą Alinai Grinienei savo, mokytojų, mokinių ir viso personalo vardu. Pastebėjo, kad Vytauto Didž.universitete velionis buvo visuotinės literatūros profesorius, kurio paskaitas ir jam teko klausyti. Visą gyvenimą dirbo tėvynės labui ir Kristaus vynuogyne. Su direktorium į laidotuves buvo atvykę 5 tautiniais drabužiais apsirengę mokiniai ir du mokytojai.

Dr.Jonas Norkaitis, Vokietijos ateitininkų pirmininkas, atsisveikino Vokietijos ateitininkų, korp.ŠATRIJOS ir visos Federacijos vardu, pastebėdamas, kad ateitininkijos idealas - omnia instaurare in Christo - velionio gyvenime užėmė centrinę vietą. Apibūdino velionį kaip labai pareižingą ir principingą, dosnų kitiems, kuklų sau.

Europos lietuvių fronto bičiulių pirmininkas dr.Kajetonas J.Čeginskas apgailėstavo netekimą veiklaus bei principingo rezistento ir kvietė jieškoti paguodos maldoje. Perskaitė velionio parašytą maldą.

Vincas Natkevičius atsisveikinimą buvusių velionio studentų ir artimų bendradarbių vardu pradėjo Nikos Niliūno eilėraščiu "Ir mes užgesime". Iškėlė velionio kuklumą ir darbštumą, išvardindamas pagrindinius jo veikalus.

Stud.Keštutis Ivinskis atsisveikino jaunimo vardu, kuris velionį sutikdavo kaip paskaitininką Studijų savaitėse, Romuvoje, Annaberge. Buvo susirūpinęs lietuvybe ir stengėsi įskiepyti ją jaunimui.

VLB Mūncheno apylinkės pirmininkas inž.Rich.Hermanas atsisveikinimą mūncheniškių vardu pradėjo ir baigė poetišku žodžiu.

Lietuvių kultūros draugijos vicepirmininkas kun.Kaz.Senkus skundėsi, kad mirtis išplėšė draugijai uolų narį, rėmėją, paskaitininką.

Kun.dek.Vacl.Šarka tarė atsisveikinimo žodį vilniečių ir Liet.katal. sielovados direktoriaus tėvo dr.Konst.Gulbino vardu, suminėdamas velionio nuopelnus moksle, publicistikoje, dailiojoj raštijoje, auklėjime.

Sukalbėtos maldos, sugiedota "Marija, Marija". Ant kapo sudėta apie 20 didelių vainikų ir daug atskirų gėlių puokščių.

Visi dalyviai pakviesti į gretimą švetainę kavos. Čia kalbėjo Europos liet.fronto bičiulių vardu dr.K.J.Čeginskas, apibūdindamas velionį kaip drąsų pasyviosios rezistencijos kovotoją ir veiklų kultūrininką. Baigė žodį malda iš J.Griniaus "Gulbės giesmė". Sugiedotas Lietuvos himnas.

- 18 -

K o n s t a n t i n a s JANKAUSKAS, savanoris kūrėjas, mirė 1980 rugpjūčio 11 Schleswigo apskr.ligoninėje. Palaidotas rugpjūčio 15 Klinter Friedhof kapinėse Rendsburge. Buvo gimęs 1896 liepos 27 Liudvinave, Marijampolės apskr.

E m m a **M a r i a** DELKUS mirė 1980 liepos 19. Palaidota Düsseldorfo Nord-Friedhof kapinėse. Buvo gimusi 1914.IX.3 Skirsnemunėje.

VLB Mainzo apylinkės nariai:

M a g d a l e n a LEIBER mirė 1978.X.11. Palaidota Wiesbaden-Dotzheim-Waldfriedhof kapinėse. Buvo gimusi 1895.III.4 Skardupių k., Marijampolės vask. Paliko dvi dukras ir sūnų.

B o n i f a c a s MATULIONIS mirė 1980.VI.27. Palaidotas Budenheimo kapinėse. Buvo gimęs 1908.IX.8 Lietuvoje. Vokietijoje tarnavo 4204 LS kuopoje, vėliau Mainzo ligoninėje.

A n d r i u s STATKEVIČIUS mirė 1980.VIII.21. Kunas sudegintas ir palaidotas Mainze. Buvo gimęs 1912.XI.26 Lietuvoje. Tarnavo LS kuopose.

N u m a t o m i r e n g i n i a i

1980 gruodžio 5-7 Romuvoje (Hüttenfelde) - Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungos suvažiavimas. Pagrindinė tema - žmogaus teisės.

1981 vasario 15 Memmingene Vasario 16 minėjimas su plačia programa.

1981 vasario 21 Hüttenfelde (Bürgerhaus'e) iškilmingas centrinis Vasario 16 ir Gimnazijos 30 metų sukakties minėjimas.

1981 rugpjūčio 2-9 XXVIII Europos lietuviškųjų studijų savaitė Chantilly-Gouvieux, apie 40 km nuo Paryžiaus. Visi kambariai su dušais. Kambarių yra dvi kategorijos: vienam asmeniui - 410 DM arba 500 DM savaitei, dviem asmenims - 290 arba 350 DM savaitei ir trims asmenims - ca.250 DM savaitei. Registracijos mokestis - 50 DM, jaunimui 20 DM. Registruotis: Madame Ž.Klimas. - 14, rue Oudinot, 75007 Paris. Tel.734-56-66. Programa bus paskelbta vėliau.

I N F O R M A C I J O M S l e i s t i a u k o j o :

Dr.med.Theodor Kirkilionis iš Čoburgo ir dr.med.Stasys Šereika iš Queidersbacho po	200,---DM
V.Vilkutaitis iš Norheimo ir W.D.Braškys iš Kėlno po	100,-- "
Dr. A. König iš Göttingeno	50,-- "
Jonas Glemža iš Calw-Hirsau, Ignas Šmigelskis iš Heuchelsheimo ir Vincas Vitkevičius iš Borghorsto po	30,-- "
Jonas Ivanauskas iš Netpheno	10,-- "

Ačiū.

P a j i e š k o j i m a i

Iš Lietuvos jieškomas Romualdas Ferdinandas MEKŠRAITIS, s.Jono, gimęs 1929 Kaune. Iš Kauno išvyko 1944. 1948 buvo Ruhr'e.

Apie 50 metų amžiaus lietuvis, 1,71 m melynakis, sveikas ir sportiškas, su daugybe blogysčių ir gerybių, jieško gyvenimo draugės su gera sveikata ir grožiu; kito turto nereikalauja. Rašyti INFORMACIJOMS.

PARDUODAMAS BEANGUS ŽODYNAS

Niedermann-Senn-Breder. WÖRTERBUCH DER LITAUISCHEN SRIFTSPRACHE. Litauisch-Deutsch. Heidelberg 1932-1968. Carl Winter Universitätsverlag. Penki tomai, 3.316 psl. Kaina - per 300 DM. Rašyti INFORMACIJOMS.

ROMUVCS knygu kioske galima gauti V.Gailiaus VOKIŠKAI LIETUVIŠKĄ žodyną. 1.184 psl. 15 DM. ir Dr.D.Augustaitytės LEHRBUCH DER LITAUISCHEN SPRACHE. Grammatik-Satzlehre-Wörterbuch. 270 psl. Kaina - 15 DM.